

1. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego

1.1. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego

1.1.1. Etat cięć użytkowania rębego

Zasady wyliczania i przyjmowania etatów użytkowania rębego przedstawiono w Dziale III p.2.1

a) Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu

Zestawienie obliczonych i przyjętych etatów użytkowania rębego zawiera tabela nr XIV, którą zamieszcza się poniżej:

Tabela XIV

Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego

Nadleśnictwo Dobrzany, Obręb Dobrzany (1)

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlanych na okres obowiązywania planu	Etat przyjęty na okres obowiązywania planu
	etaty wg dojrzałości drzewostanów		etat wg zrównania średniego wieku	etat optymalny 2)	etat z potrzeb przebudowy	etat wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	X	7578	138827	138800
W LASACH OCHRONNYCH (O)	42492	37935	X	X	X	21389	372499	372400
ZREBOWE w LASACH GOSPODARCZYCH (GZ)	801 2,64	1165 3,93	1249 4,40	1165 3,93	X	X	7215 26,34	7200
PRZEREBOWO-ZREBOWE w LASACH GOSPODARCZYCH (GPZ)	4656	4786	6348	4786	X	3208	39900	39900
PRZEREBOWE w LASACH GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	X	0	0	0
PRZEBUDOWY w LASACH OCHRONNYCH i GOSPODARCZYCH (R)	X	X	X	X	1268	0	11142	11200
RAZEM	47949	43886	X	X	1268	32175	569512	569500
OGÓLEM 1)	47949	43886	X	X	1268	32175	569512	569500

Po przeanalizowaniu wyliczeń etatów miąższościowych w poszczególnych gospodarstwach i po akceptacji przez NTG, zaprojektowano do użytkowania rębego następujące wielkości zlokalizowane w wykazie cięć:

Tab. 26. Etaty użytkowania rębnego wg gospodarstw

Gospodarstwo	Nadleśnictwo	
	etat optymalny etat z potrzeb hodowlanych	etat przyjęty
	m ³ brutto	
Specjalne	- 138827	138800
Lasów ochronnych	- 372437	372400
Zrębowe	<u>11650</u> 7215	7200
Przerębowo-zrębowe	<u>47840</u> 39897	39900
Przebudowy	- 11136	11200
Razem	-	569500

Powierzchnię poszczególnych rodzajów rębni w gospodarstwach przedstawiają poniższe tabele.

Nadleśnictwo Dobrzany												
Gospodarstwo	pow. manipulacyjna (ha)											
	IB	IIA	IIAU	IIB	IIBU	IID	IIIA	IIIAU	IIIB	IIIBU	IVD	Razem
S	88,29	196,10	145,05	9,71	15,42		60,01	25,16	184,41	17,37	5,28	746,80
O	190,59	597,35	349,98	16,93	9,32	1,63	126,61	205,84	300,09	35,94		1834,28
GZ	26,34											26,34
GPZ	2,85	90,67	48,04				33,94	43,46	58,95	3,29		281,20
R	51,59						2,30		12,01			65,90
Razem	359,66	884,12	543,07	26,64	24,74	1,63	222,86	274,46	555,46	56,60	5,28	2954,52

Zestawienie przyjętych etatów użytkowania rębnego dla N-ctwa łącznie ze spodziewanym przyrostem.	
Gospodarstwo	Nadleśnictwo Dobrzany
	etat (m ³ netto)*
Specjalne	112156
Lasów ochronnych	300529
Zrębowa	5642
Przerębowa – zrębowa	31071
Przebudowy	8639
Razem	458037
Spodziewany przyrost 5 % miąższości uż. rębnych	22902
Ogółem etat (z przyrostem)	480939
* podsumowanie z wykazu cięć rębnych (wzór nr 6)	

- **Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu.**

Kategoria cięć	Nadleśnictwo Dobrzany
	miąższość m ³ netto
Uprzątnięcie płazowin	8
Uprzątnięcie nasienników i przestoi	783
Pozostałe	1049
Łącznie	1840

- **Łączny etat użytkowania rębego.**

Rodzaj użytkowania rębego	Nadleśnictwo Dobrzany	
	m ³ brutto	m ³ netto
Zaliczone na poczet przyjętego etatu	569883	458037
Spodziewany przyrost 5 %	-	22902
Razem zaliczone na etat	-	480939
Nie zaliczone na etat powierzchniowy	-	1840
Ogółem proponowany etat - użytki rębne	-	482779

Przyjęty etat miąższościowy użytkowania rębego dla Nadleśnictwa Dobrzany wynosi 482779 m³.

Tab. 27. Porównanie proponowanego etatu miąższościowego użytkowania rębego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonaniem w minionym okresie.

Obręb	Etat za ubiegły okres. gosp.	Wykonanie użytł. w minionym okresie	Etat proponowany na bieżące 10-lecie	Wzrost
	m ³ netto			%
Nadleśnictwo	407900	372600	482779	30

Powodem zwiększenia etatu, jest wzrost miąższości i wieku drzewostanów oraz nie wykonanie etatu w poprzednim okresie gospodarczym.

Tab. 28. Relacja etatów (m³ netto) do powierzchni leśnej zalesionej i nie zalesionej.

Wg planu	Nadleśnictwo Dobrzany
	Etat m ³ netto / 1 ha powierzchni leśnej zalesionej i nie zalesionej
poprzedniego	24
obecnego	26

Wykaz cięć na okres 2011 – 2020 sporządzono działkami zrębowymi bez przydziału na poszczególne lata realizacji, nie sporządzono wykazu cięć na lata 2021 – 2030.

1.1.2. Etat cięć użytkowania przedrębego.

Zasady ustalania i przyjęcia etatów użytkowania przedrębego opisano w rozdziale III.

- **Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym.**

Tab. 29. Rozmiar powierzchniowy użytkowania przedrębego (ha).

Rodzaj zabiegu	Nadleśnictwo Dobrzany
CP-P	150,11
TW	3566,25
TP	8013,33
Razem trzebieże	11579,58
w tym 2 nawrót	-
Ogółem	11729,69

Porównanie przyjętych etatów powierzchniowych użytkowania przedrębego w obecnym i poprzednim okresie do powierzchni leśnej zalesionej:

Plan urządzenia lasu	powierzchnia leśna zalesiona N-ctwa	Powierzchnia drzewostanów I b-VIII i starsze (bez KO i KDO)	Przyjęty etat powierzchniowy użytków przedrębnych w N-ctwie
	ha		
Poprzedni	17162,61	14955,30	11133,43
Obecny	18373,61	15292,16	11729,69
Różnica	+1211,00	+336,86	+596,26

Wzrost etatu powierzchniowego spowodowany jest zwiększeniem powierzchni zalesionej Nadleśnictwa.

Przyjęty etat powierzchniowy użytkowania przedrębego w wysokości 11729,69 ha stanowi wielkość obligatoryjną do wykonania w latach obowiązywania planu (2011-2020).

- **Orientacyjny etat użytkowania przedrębego w wymiarze miąższościowym.**

Etat miąższościowy użytkowania przedrębego obliczony na podstawie pozyskania użytków przedrębnych w ubiegłym 10-leciu.

Nadleśnictwo Dobrzany		
powierzchnia zabiegów i pozyskanie 2006-2010	5147,83 ha	184890 m ³
intensywność w latach 2006-2010	36 m ³ /ha	
intensywność w latach 2006-2010 x etat powierzchniowy na lata 2011-2020	426856 m³	

Etat miąższościowy użytkowania przedrębego obliczony z uwzględnieniem spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości w 10-leciu drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębny.

Obręb	Spodziewany bieżący przyrost miąższości w 10- leciu		Połowa spodziewang o bieżącego przyrostu miąższości	Etat propo- nowany na bieżące 10- lecie	Udział przyrostu bieżącego	Intensywność obecnego okresu (2011-2020)	intensy- wność okresu 2001-2010
	m ³ brutto	m ³ netto					
N-ctwo	1212350	969880	484940	484900	50	41	35

Przyjęty etat miąższościowy użytkowania przedrębego stanowi 50 % spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości w dziesięcioleciu drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębny. Przyjęcie wyżej obliczonego etatu pozwoli na właściwe wykonanie zabiegów cięć pielęgnacyjnych oraz wykonanie etatu cięć rębnych.

Przyjęty etat miąższościowy użytkowania przedrębego dla Nadleśnictwa Dobrzany wynosi 484900 m³ netto.

Zestawienie miąższości drzewostanów przewidzianych użytkowania przedrębego.

Zabieg	Nadleśnictwo Dobrzany
	m ³ netto
CP-P	955
Trzebieże	483945
Razem	484900

Porównanie przyjętego etatu miąższościowego użytkowania przedrębno na bieżące 10-letnie z etatem oraz wykonaniem w okresie ubiegłym.

Obręb	Etat uż. przedręb. na obecne 10-letnie	Etat uż. przedręb. za ubiegły okres. gosp.	Wykonanie użytł. w minionym okresie	Wzrost % obecnego etatu do etatu ubiegłego okresu
	m ³ netto			
Nadleśnictwo Dobrzany	484900	335000	370258	+ 45

1.1.3. Etat miąższościowy użytłków głównych (rębnych i przedrębnych).

Rodzaj użytłków	Nadleśnictwo Dobrzany
	m ³ netto
Użytłki rębne zaliczone na poczet etatu ze spodziewanym przyrostem 5 %	480939
Użytłki rębne nie zaliczone na poczet etatu	1840
Użytłki przedrębne	484900
Razem	967679

Łączny etat miąższościowy użytłków głównych (rębnych i przedrębnych) na okres gospodarczy 2011 - 2020, którego w Nadleśnictwie Dobrzany nie wolno przekroczyć wynosi 967679 m³ netto.

Porównanie etatu użytłków głównych na 10-letnie do ogólnych zasobów miąższości i spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości drzewostanów ogółem:

Rodzaj etatów	Zasoby ogółem stan na 01.01.2011	Spodziewany przyrost bieżący na 10 lat	Przyjęty etat brutto 2011-2020*	Relacja etatów brutto do zasobów	Relacja etatów brutto do przyrostu bieżącego
	brutto m ³			%	
Nadleśnictwo Dobrzany					
Użytłki rębne	x	x	569883	12,5	42,6
Użytłki przedrębne	x	x	606125	13,3	45,3
Ogółem	4544513	1336850	1176008	25,9	88,0

* łączny etat uż. rębnych bez przyrostu; etat uż. przedręb. – miąższość netto bez przyrostu x 1,25

Analizując powyższą tabelę, oraz zestawienia zamieszczone w punktach 1.1.1. i 1.1.2. należy stwierdzić, że przyjęte etaty użytkowania głównego na obecne 10-letnie są wyższe niż w poprzednim okresie gospodarczym.

Łączny etat użytkowania głównego w Nadleśnictwie wzrósł w stosunku do etatu z okresu poprzedniego o 30 % i jest związany ze wzrostem zapasu oraz wzrostem wieku drzewostanów.

Przyjęte etaty użytków głównych (rębne + przedrębne) stanowią (w m³ brutto) 88,0% spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości, zatem po zrealizowaniu przez nadleśnictwo założonych zadań zapas drzewostanów w nadleśnictwie powinien wzrosnąć o 3,5 % tj. o około 161000 m³.

1.2. Opisanie projektowanych w Nadleśnictwie cięć użytkowania głównego.

1.2.1. Opisanie i zestawienie projektowanych cięć rębnych w Nadleśnictwie.

Realizacja cięć rębnych ma się odbywać na podstawie wskazań gospodarczych zawartych w opisach taksacyjnych oraz w wykazie projektowanych cięć rębnych (wg wzoru nr 6), wykazach drzewostanów w KO, KDO i drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy w najbliższym 10- leciu (wzory nr 4,5,3) i w oparciu o zasady określone w ZHL.

Rodzaje rębni w poszczególnych typach siedliskowych lasu stosowano zgodnie z decyzją KZP i są one zamieszczone w protokole.

Szczegółowe zestawienie etatów użytkowania rębego według rodzajów rębni przedstawiono w punkcie 1.1.1., a tabelę nr XV, zawierającą zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach zamieszcza się poniżej:

Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach

Tabela nr XV
Nadleśnictwo Dobrzany, Obręb Dobrzany (10-07-1-)

Gospodarstwo	Rębnie zupełne	Rębnie częściowe. gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa*	Ogółem
		cięcia uprząt.	cięcia pozost.	razem		
ha						
1	2	3	4	5	6	7
SPECJALNE (S)	88,29	203,00	455,51	658,51		746,80
W LASACH OCHRONNYCH (O)	190,59	601,08	1042,61	1643,69		1834,28
ZRĘBOWE W LASACH GOSPODARCZYCH (GZ)	26,34					26,34
PRZERĘBOWO-ZRĘBOWE w LASACH GOSPODARCZYCH (GPZ)	2,85	94,79	183,56	278,35		281,20
PRZERĘBOWE w LASACH GOSPODARCZYCH (GP)						
PRZEBUDOWY w LASACH OCHRONNYCH I GOSPODARCZYCH (R)	51,59		14,31	14,31		65,90
RAZEM	359,66	898,87	1695,99	2594,86		2954,52
OGÓŁEM	359,66	898,87	1695,99	2594,86		2954,52

Rębnie zupełne w gospodarstwie specjalnym, lasów ochronnych oraz w przerębowo - zrębowym i przebudowy projektowano w sytuacjach koniecznych, tj. w drzewostanach na najsłabszych siedliskach (BMśw GTD sosnowy), w drzewostanach słabej jakości, olchowych oraz w wydzieleniach o małych powierzchniach i nieregularnych granicach.

W ramach grupy rębni złożonych projektowano rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe. Spośród rębni częściowych projektowano rębnię IIa, IIb i IIc głównie na siedliskach LMśw i Lśw. Z rębni gniazdowych projektowano rębnię IIIa głównie na siedliskach BMśw i LMśw, oraz rębnię IIIb na siedliskach LMśw, LMw, Lśw, Lw i OIJ. Projektowano również rębnię stopniową IVd na siedlisku OIJ. W lasach ochronnych projektowano wydłużony okres odnowienia dla Rb IIIa do 15 lat oraz dla Rb II i Rb IIIb do 25 lat. W rębni IVd projektowano okres odnowienia 40 lat.

Cięcia uprzątające w rębniach złożonych zaplanowano na powierzchni 898,87 ha.

Wykaz projektowanych cięć rębnych sporządzono zgodnie z instrukcją u.l. wg wzoru nr 6. Jest on sporządzony w kolejności oddziałów i pododdziałów, w tym oddzielnie dla poszczególnych działek.

Wykaz zawiera symbole gospodarstw i rębni, % poboru miąższości i rodzaj cięcia, skrócony opis drzewostanu, powierzchnię manipulacyjną i do odnowienia oraz grubiznę do pozyskania w m³ netto i brutto.

Obecnie działek manipulacyjnych nie przydziela się na poszczególne lata 10-letnia.

Wykaz projektowanych cięć rębnych stanowi odrębny tom planu u.l.

Mapa przeglądowa cięć, oprócz szczegółów standardowych zawiera:

- ostępy stałe i przejściowe,
- kontury obejmujące powierzchnie projektowane do cięć rębnych (odpowiednio całe pododdziały lub działki manipulacyjne),
- rodzaje rębni – zaznaczono odpowiednim tłem i opisem,
- drogi o nawierzchni utwardzonej (wywozowe).

1.2.2. Użytkowanie przedrębne oraz zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

Sposób ustalania i przyjęcia wielkości etatów użytkowania przedrębnego został omówiony w p. 1.1.2.

Użytkowanie przedrębne powinno być realizowane na podstawie wskazań zawartych w opisach taksacyjnych oraz w oparciu o wytyczne ZHL.

Zadania określone w opisach w wymiarze powierzchniowym, w zasadzie, mają charakter obligatoryjny, a w zakresie miąższościowym winny być realizowane według potrzeb na jakie wskazuje stan konkretnego drzewostanu w momencie wykonywania zabiegu.

Poniżej zamieszcza się tabelę nr XVI dla Nadleśnictwa, zawierającą zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku

Tabela nr XVI

Nadleśnictwo Dobrzany, Obręb Dobrzany (10-07-1-)

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII		
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Czyszczenia	SO		47,53												47,53
	ŚW		9,66												9,66
	BK		7,77	7,3											15,07
	DB.S		4,31												4,31
	JW		4,1												4,1
	BRZ		45,73												45,73
	OL		23,71												23,71
	Razem		142,81	7,3											150,11
Trzebieże wczesne	SO		215,66	1020,11	301,94										1537,71
	MD		11,87	270,9	57,89										340,66
	ŚW		58,97	152,95	184,98										396,9
	BK		2,19	186,87	121,47	31,32								10,64	352,49
	DB.S		7,6	77,53	19,38										104,51
	DB.B			8,09											8,09
	JW			4,89											4,89
	JS			0,99											0,99
	BRZ		40,98	153,16	59,75										253,89
	OL		220,49	121,33	218,6										560,42
	OL.S		1,65												1,65
	TP		1,71												1,71
	OS				2,34										2,34
	Razem		561,12	1996,82	966,35	31,32								10,64	3566,25
Trzebieże późne	SO			0,9	180,98	1442,37	653,45	306,19	400,25	166,28	41,72	37,22	1,28	3230,64	
	SO.C								0,88					0,88	
	MD				13,91	236,86	9,09	13,03	56,2	7,71				336,8	
	ŚW				71,98	298,11	26,1	48,95	61,43	3,74		4,21		514,52	
	DG				10,77		5,68	15,4	11,14	3,24	1,6			47,83	
	BK				43,9	205,47	79,7	101,6	74,2	46,03	90,6	95,4	16,85	753,75	
	DB.S				3,67	97,39	85,06	33,62	80,75	31,91	46,84	112,92	78,13	570,29	
	DB.B					1,72		7,68		0,9	1,15	1,93		13,38	
	DB.C					2,85				0,95				3,8	
	JW					11,19	6,21	1,5			2,75			21,65	
	WZ								0,54					0,54	
	JS				1,38	9,4	10,13	1,1	4,68	11,74	6,51	13,61		58,55	
	GB					4,03			3	3,24		1,57		11,84	
	BRZ				26,65	458,37	688,93	234,88	6,3						1415,13
	OL				133,96	282,08	197,92	192,75	130,68	35,42	4,64				977,45
	OL.S					7,67									7,67
	AK					1,83	1,21								3,04
	TP						0,22		4,6	12,32					17,14
	OS				1,09	22,53	1,54	3,09	0,18						28,43
	Razem			0,9	477,52	3092,64	1759,56	950,07	839,09	331,38	197,45	268,46	96,26		8013,33

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku													Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII		
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Razem trzebieże	SO		215,66	1021,01	482,92	1442,37	653,45	306,19	400,25	166,28	41,72	37,22	1,28	4768,35	
	SO.C								0,88					0,88	
	MD		11,87	270,9	71,8	236,86	9,09	13,03	56,2	7,71				677,46	
	ŚW		58,97	152,95	256,96	298,11	26,1	48,95	61,43	3,74		4,21		911,42	
	DG					10,77		5,68	15,4	11,14	3,24	1,6		47,83	
	BK		2,19	186,87	165,37	236,79	79,7	101,6	74,2	46,03	90,6	95,4	27,49	1106,24	
	DB.S		7,6	77,53	23,05	97,39	85,06	33,62	80,75	31,91	46,84	112,92	78,13	674,8	
	DB.B			8,09		1,72		7,68		0,9	1,15	1,93		21,47	
	DB.C					2,85				0,95				3,8	
	JW			4,89		11,19	6,21	1,5			2,75			26,54	
	WZ								0,54					0,54	
	JS			0,99	1,38	9,4	10,13	1,1	4,68	11,74	6,51	13,61		59,54	
	GB					4,03			3	3,24		1,57		11,84	
	BRZ		40,98	153,16	86,4	458,37	688,93	234,88	6,3					1669,02	
	OL		220,49	121,33	352,56	282,08	197,92	192,75	130,68	35,42	4,64			1537,87	
	OL.S		1,65			7,67								9,32	
	AK					1,83	1,21							3,04	
	TP		1,71				0,22		4,6	12,32				18,85	
	OS				3,43	22,53	1,54	3,09	0,18					30,77	
	Razem		561,12	1997,72	1443,87	3123,96	1759,56	950,07	839,09	331,38	197,45	268,46	106,9	11579,58	
Łącznie	SO		263,19	1021,01	482,92	1442,37	653,45	306,19	400,25	166,28	41,72	37,22	1,28	4815,88	
	SO.C								0,88					0,88	
	MD		11,87	270,9	71,8	236,86	9,09	13,03	56,2	7,71				677,46	
	ŚW		68,63	152,95	256,96	298,11	26,1	48,95	61,43	3,74		4,21		921,08	
	DG					10,77		5,68	15,4	11,14	3,24	1,6		47,83	
	BK		9,96	194,17	165,37	236,79	79,7	101,6	74,2	46,03	90,6	95,4	27,49	1121,31	
	DB.S		11,91	77,53	23,05	97,39	85,06	33,62	80,75	31,91	46,84	112,92	78,13	679,11	
	DB.B			8,09		1,72		7,68		0,9	1,15	1,93		21,47	
	DB.C					2,85				0,95				3,8	
	JW		4,1	4,89		11,19	6,21	1,5			2,75			30,64	
	WZ								0,54					0,54	
	JS			0,99	1,38	9,4	10,13	1,1	4,68	11,74	6,51	13,61		59,54	
	GB					4,03			3	3,24		1,57		11,84	
	BRZ		86,71	153,16	86,4	458,37	688,93	234,88	6,3					1714,75	
	OL		244,2	121,33	352,56	282,08	197,92	192,75	130,68	35,42	4,64			1561,58	
	OL.S		1,65			7,67								9,32	
	AK					1,83	1,21							3,04	
	TP		1,71				0,22		4,6	12,32				18,85	
	OS				3,43	22,53	1,54	3,09	0,18					30,77	
	Ogółem		703,93	2005,02	1443,87	3123,96	1759,56	950,07	839,09	331,38	197,45	268,46	106,9	11729,69	
W tym:															
W d-stanach zg. z GTD			347,56	1109,81	835,33	1688,79	811,75	477,62	477,42	174,8	142,18	196,83	66,98	6329,07	
W d-stanach cz. zg. z GTD			256,5	583,47	403,52	998,71	697,69	338,67	274,14	126,94	37,23	69,89	37,92	3824,68	
W d-stanach niezg. z GTD			99,87	311,74	205,02	436,46	250,12	133,78	87,53	29,64	18,04	1,74	2	1575,94	

W planie użytków przedrębnych ujęto czyszczenia późne, w których planuje się pozyskanie grubizny oraz trzebieże.

Czyszczenia późne zostały w całości ujęte w planie hodowli lasu.

Zabiegi trzebieży wczesnych i późnych projektowano na podstawie wskazań gospodarczych dla poszczególnych pododdziałów, natomiast etat użytkowania przedrębnego obliczony został sumarycznie na podstawie kilku wariantów obliczeń bez podawania miąższości do usunięcia w poszczególnych pododdziałach.

W obecnym planie nie ma rozbięcia na trzebieże selekcyjne i sanitarne. O rodzaju zabiegu będzie decydował stan drzewostanu w chwili wykonania zabiegu.

W zależności od wieku, zwarcia składu gatunkowego oraz stopnia pielęgnacji zaprojektowano: CP-P, TW i TP.

1.2.3. Zestawienie łączne etatu użytków głównych wg kategorii cięć - Tabela nr XVII.

W rozdziale III p.2 oraz w treści dotychczasowych punktów niniejszego rozdziału omówiono: sposoby ustalania i przyjęcia etatów użytkowania głównego (rębnego i przedrębnego), sposoby użytkowania i rodzaje rębni oraz uwarunkowania użytkowania. Zamieszczono szeroką gamę porównań, między innymi do okresu poprzedniego.

Podsumowaniem wszelkich ustaleń w zakresie użytkowania głównego jest tabela nr XVII.

Tabela nr XVII

Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć

Nadleśnictwo Dobrzany, Obręb Dobrzany (10-07-1)

Kategoria cięć	Powierzchnia - ha		Orientacyjna miąższość wg. gatunków drzew									Razem
	cięć* (manipulacyjna)	do odnowienia	So. Md	Św	Jd. Dg	Db. Js. Kl. Wz. Jw.	Bk	Gb	Brz	OI	Os. Tp. Wb. Lp. in.	
			miąższość grubizny m3 netto									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Użytki rębne:												
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu	2954,52	1633,25	135676	33106		34416	132262		59627	62381	567	458035
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			6784	1655		1721	6613		2981	3119	28	22902
Łącznie użytki rębne ze spodziew. przyrostem	2954,52	1633,25	142460	34761		36137	138875		62608	65500	595	480937
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu												
1. uprzątńczenie płazowin		3,43				8						8
2. uprzątńczenie nasien- ników i przestojów			176	20	39	71	240		97	138	2	783
3. pozostałe			397	114		71	135		128	204		1049
Razem nie zaliczone		3,43	573	134	39	150	375		225	342	2	1840
Razem użytki rębne	2954,52	1636,68	143033	34895	39	36287	139250		62833	65842	597	482779
w tym: użytki rębne w rezerwach												
II. Użytki przedrębne												
A. Czyszczenia	150,11		X	X	X	X	X	X	X	X	X	
B. Trzebieże	11579,58											
Razem użytki przedrębne	11729,69		X	X	X	X	X	X	X	X	X	484900
w tym: uż. przedrębne w rezerwach			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Ogółem użytki główne (I+II)	14684,21	1636,68	X	X	X	X	X	X	X	X	X	967679
w tym: w rezerwach			X	X	X	X	X	X	X	X	X	

* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

W powyższej tabeli przedstawiono powierzchnie manipulacyjne cięć rębnych i przedrębnych, powierzchnie do odnowienia, miąższość grubizny zaprojektowanej do pozyskania (w m³ netto); dla użytków rębnych - łączną i orientacyjną wg gatunków drzew, orientacyjny łączny rozmiar użytków przedrębnych oraz łączny miąższościowy etat użytków głównych.

W ramach miąższościowego etatu użytków głównych, Nadleśnictwo może zwiększyć rozmiar użytkowania przedrębego kosztem odpowiedniego zmniejszenia zaprojektowanego użytkowania rębego, lecz tylko w sytuacjach losowych. Z możliwości tej Nadleśnictwo może skorzystać tylko w sytuacji wyjątkowej, tak aby nie naruszyć zasady trwałości lasu, w tym trwałej stabilności lasu i ciągłości jego odnawiania. Natomiast przekroczenie łącznego rozmiaru użytków głównych może nastąpić tylko w sytuacji katastrofalnej klęski żywiołowej na podstawie aneksu zatwierdzonego przez Ministra Środowiska.

2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu.

Gospodarcze typy drzewostanów oraz docelowe składy gatunkowe upraw przyjęto zgodnie z postanowieniem KZP i NTG. Są one przedstawione w protokole z KZP.

Wszelkie zadania z zakresu hodowli lasu zostały przedstawione we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych i zestawione w tabeli nr XVIII, sporządzonej dla Nadleśnictwa w oparciu o wytyczne ZHL i ustalenia KZP. Tabelę tą zamieszcza się w części tabelarycznej „Opisu ogólnego”.

Zadania zawarte w tabeli nr XVIII dotyczą odnowień i zalesień otwartych i pod osłoną, poprawek i uzupełnień, wprowadzania podszytów, pielęgnacji i zabiegów agrotechnicznych, zestawionych typami siedliskowymi lasu.

W tabeli i planach u.l. ujmuje się powierzchnię rzeczywistą zaprojektowanych zabiegów bez podawania powierzchni ewentualnych powtórzeń tych zabiegów w 10-leciu.

W oparciu o w/w tabele sporządza się syntetyczne zestawienie powierzchniowego rozmiaru zadań z zakresu hodowli lasu na bieżące 10- lecie, które zamieszcza się poniżej.

Tab. 64. Zestawienie rozmiaru zadań z zakresu hodowli lasu

Zabiegi	Powierzchnia (ha)
I. Odnowienia otwarte i zalesienia, w tym:	467,56
1. zręby	72,74
2. grunty nieleśne	32,10
3. zręby projektowane	362,72
II. Odnowienia pod osłoną, w tym:	1475,48
1. przy rębniach złożonych	1315,22
2. podsadzenia	140,67
3. dolesienie luk i przerzedzeń	19,59
III. Poprawki i uzupełnienia, w tym:	337,67
1. w uprawach i młodnikach	70,25
2. na gruntach projektowanych do odnowienia i zalesienia (15 %)	267,42
Ogółem I + II + III	2280,71
IV. Wprowadzenie podszytów	-

Zabiegi	Powierzchnia (ha)
V. Pielęgnowanie, w tym:	6717,78
1. gleby	2128,67
2. upraw (CW)	2435,68
3. młodników (CP, CP-P)	2153,43
VI. Melioracje, w tym:	1438,16
1. nawożenie	-
2. melioracje wodne	2,21
3. melioracje agrotechniczne	1435,95

Odnowienia i zalesienia otwarte obejmują powierzchnię zrębów zaległych, zrębów bieżących I 10-lecia, oraz grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia.

Zasadniczym sposobem odnowienia powierzchni otwartych powinno być sadzenie. Należy zwrócić przy tym uwagę na prawidłową wieźbę i wprowadzanie gatunków zgodnie z przyjętymi typami gospodarczymi. Wprowadzając różne gatunki należy pamiętać o właściwym zmieszaniu i wykorzystaniu tzw. mikrosiedlisk.

Na terenach narażonych na szkody ze strony zwierzyny płowej, uprawy z gatunkami liściastymi, głównie dębem i bukiem należy grodzić.

Na gruntach porolnych skład gatunkowy zalesień należy przyjmować zgodnie z § 115 „Zasad Hodowli Lasu”, i innymi aktualnymi wytycznymi oraz bieżącymi zaleceniami RDLP.

Przy zalesieniu gruntów porolnych należy przeprowadzić rozpoznanie glebowe.

Odnowienia pod osłoną – obejmują projektowane odnowienia naturalne i sztuczne w drzewostanach zagospodarowanych rębiami częściowymi, gniazdowymi i stopniowymi, podsadzenia produkcyjne i dolesienia luk.

Aby uzyskać składy gatunkowe upraw zgodnie z ramowymi składami docelowymi dla danego typu siedliskowego lasu, odnowienia pod osłoną należy dokonywać przez obsiew naturalny lub sztucznie.

W Nadleśnictwie Dobrzany sztucznie należy odnawiać przede wszystkim drzewostany zagospodarowane rębnią IIIA oraz w pierwszym etapie rębni IIIB, powierzchnie pod drzewostanami gdzie w składzie nie ma pożądaných gatunków (np. buka, dębu), a także pod drzewostanami, w których odnowienie naturalne nie udaje się.

W drzewostanach przewidzianych do użytkowania rębiami częściowymi w roku nasiennym należy odpowiednio przygotować glebę na przyjęcie nasion. Cięcia powinny być prowadzone tak, aby w największym stopniu zachować istniejące odnowienie naturalne.

Ważnym zadaniem jest wyznaczenie szlaków zrywkowych i wykonanie zrywki w okresie zimowym gdy warstwa śniegu chroni w pewnym stopniu naloty i podrosty przed zniszczeniem. Powierzchnię po cięciach uprzątających należy uzupełnić gatunkami iglastymi.

Podsadzenia – projektowano na siedliskach BMśw, LMśw i Lśw, szczególnie w drzewostanach sosnowych i modrzewiowych na gruntach porolnych, na siedliskach zniekształconych, przy uczęszczanych szlakach komunikacyjnych, na łącznej powierzchni 140,67 ha.

Podsadzenia produkcyjne zaprojektowano (z uwzględnieniem zapisów ZHL) w dwóch celach:

1) w celu uzyskania dolnego piętra w drzewostanach niezgodnych lub częściowo zgodnych z GTD lecz dobrej jakości i stabilnych, a także w celu wytworzenia stref ekotonowych w drzewostanach okrajkowych. Powinno ono w przyszłości zwiększyć produktywność i biologiczną odporność drzewostanów oraz poprawić warunki glebowe i siedliskowe.

2) w celu długotrwałej przebudowy częściowej drzewostanów lukowatych, przerzedzonych, uszkodzonych przez grzyby i owady (zagrożonych rozpadem), w których wprowadzane piętro należy traktować jako odnowienie, które wejdzie w skład następnej generacji drzewostanu. W tym przypadku podsadzenie produkcyjne powinno być wykonane szczególnie dokładnie, w zagęszczonej więźbie. W lukach należy wprowadzić dęba (po uprzednim ogrodzeniu), a w przerzedzeniach buka i inne gatunki cienioznośne.

Młode pokolenie będzie wymagało pielęgnacji i szczególnej ochrony. W celu zapewnienia warunków bytowych, gwarantujących jego prawidłowy rozwój, należy prowadzić trzebież o charakterze przekształceniowym, a intensywność trzebieży należy zwiększyć o 10-20 % zależnie od stanu drzewostanu.

Podsadzenie produkcyjne w celu przebudowy częściowej zaprojektowano na siedliskach BMśw, LMśw i Lśw, w drzewostanach z modrzewiem jako gatunkiem panującym na łącznej powierzchni 53,27 ha.

Szczegółowa lokalizacja w/w drzewostanów przedstawia się następująco: 132c, 146c, 193k, 197i, 277i, 278n, 285c, 293c, 293d, 293j, 405k, 416g, 419g, 419h, 520i, 521d, 610b, 693d.

Dolesienia luk – zaprojektowano w drzewostanach głównie II klasy wieku wyjątkowo starszych. Do zabiegu tego zaprojektowano luki gwarantujące udatność odnowienia. Z gatunkami liściastymi biocenotycznymi jak również o znaczeniu fitomelioracyjnym w pierwszej kolejności należy wchodzić w drzewostany lukowate aby powstrzymać postępujące procesy degradacji gleby.

Luki do dolesienia oznaczono na mapach gospodarczych i przeglądowo-gospodarczych leśnictw linią przerywaną z literą L w środku.

Poprawki i uzupełnienia - mają na celu poprawę jakości hodowlanej, zwiększenia różnorodności gatunkowej i możliwości produkcyjnej upraw i młodników. Poprawki i uzupełnienia projektowano w uprawach i młodnikach istniejących oraz w uprawach projektowanych do założenia, na powierzchniach otwartych i pod osłoną, w wysokości 15 % (zgodnie z decyzją NTG), a powierzchnia tych poprawek jest wpisana globalnie w tabeli nr XVIII. W ramach poprawek, w uprawach należy przede wszystkim wprowadzić gatunki, których brakuje w stosunku do zaplanowanego GTD. W młodnikach starszych należy sadzić gatunki wzbogacające skład gatunkowy oraz biocenotyczne i fitomelioracyjne.

Wprowadzenie podszytów – ze względu na zróżnicowanie biocenotyczne nadleśnictwa wprowadzania podszytów nie projektowano.

Pielęgnacja

Pielęgnowanie gleby - zaprojektowano w istniejących uprawach w wieku do 5 lat na wszystkich siedliskach oraz nowo zakładanych uprawach na zrębach zaległych i zrębach bieżących I 10-lecia. Zabieg ten jest istotny szczególnie w pierwszym i drugim roku od założenia uprawy głównie na żyzniejszych siedliskach.

Czyszczenia wczesne - zaprojektowano na powierzchni wszystkich istniejących upraw, zrębów zaległych, zrębów bieżących przewidzianych do założenia w pierwszych 5 latach obowiązywania planu oraz w istniejących odnowieniach naturalnych i sztucznych w drzewostanach zagospodarowanych rębiami częściowymi i gniazdowymi.

Czyszczenia późne - zaprojektowano w istniejących młodnikach I klasy wieku, w młodnikach po rębni częściowej oraz w KO po cięciach uprzątających. Przy wykonaniu tego zabiegu należy dbać o uzyskanie właściwej struktury młodnika regulując ostatecznie jego skład gatunkowy. W cięciach pielęgnacyjnych o charakterze selekcji negatywnej należy zwrócić szczególną uwagę na skład i zmieszanie gatunków lekkonasiennych pochodzących z samosiewu, usuwać bądź ogławiać rozpieracze i rozpocząć selekcję na korzyść przyszłych drzew dorodnych.

Melioracje

W ramach melioracji agrotechnicznych zaprojektowano:

- usuwanie podszytów na projektowanych zrębach bieżących od 20 % pokrycia,
- usuwanie samosiewów na powierzchniach przewidzianych do odnowienia i zalesienia,
- niszczenie pokrywy dziczalej.

Rozmiar tych prac wynosi średnio rocznie ok. 144 ha, ale jest to wielkość orientacyjna, ponieważ niektóre powierzchnie będą poddawane kilku zabiegom np. usunięcie podszytu i niszczenie pokrywy, a w planie hodowli lasu występuje tylko jeden zapis powierzchni.

Nasiennictwo selekcyjne, hodowla selekcyjna i szkółkarstwo zostały omówione w rozdziale 1 p. 2.10. Zgodnie z zaleceniem NTG, sporządza się dla Nadleśnictwa wykaz wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu, który będzie zamieszczony w odrębnym tomie, łącznie z wykazem planowanych cięć rębnych i przedrębnych.

Drzewostany bez wskazań gospodarczych.

Drzewostany, w których nie zaprojektowano zabiegu gospodarczego stanowią powierzchnię 909,17 ha, w szczególności:

- w rezerwatach
- w niektórych drzewostanach na siedliskach bagiennych
- w niektórych drzewostanach cennych przyrodniczo
- w wyłączonym drzewostanie nasiennym
- w strefach ochrony całorocznej
- w niektórych drzewostanach o niższym zadrzewieniu, po zabiegu i o utrudnionym dostępie.

Wykaz drzewostanów bez wskazań gospodarczych przedstawiono w Planie Zagospodarowania Lasu.

3. Zestawienie planowanych zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz odnowień i zalesień wg leśnictw.

Tab. 65. Zestawienie orientacyjnych zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz odnowień i zalesień wg leśnictw.

Leśnictwo, nr	Powierzchnia leśna zal. i nie zal. ha.	Orientacyjne zadania na 10 -lecie			
		Użytkowanie główne			Odnowienia i zalesienia
		rębne	przedrębne		
		m ³ netto	ha	m ³ netto	ha
1. Chociwel	1499,69	42186	999,87	48033	157,86
2. Kania	1269,16	34869	786,72	26900	157,02
3. Lublino	1620,02	46524	1052,61	37071	182,84
4. Karkowo	1109,77	24868	801,87	30571	82,70
5. Kozia Góra	1554,35	87647	883,43	38477	280,49
6. Kielno	1332,71	50561	766,99	38300	160,80
7. Marianowo	1458,96	38005	961,28	41298	144,05
8. Krzemień	1364,69	14567	1016,59	46246	125,93
9. Dobrzany	1666,04	26052	968,04	40589	96,76
10. Pęczyno	1482,51	34239	948,23	35037	141,34
11. Błotno	1305,90	39627	837,19	34738	170,67
12. Suchań	1729,52	28481	1061,47	38038	185,38
13. Długie	1176,21	15153	645,40	29602	57,20
Razem	18569,53	482779	11729,69	484900	1943,04

Uwaga: W podsumowaniu wykazów cięć dla leśnictw podana jest miąższość do pozyskania bez przyrostu oraz bez użytków nie zaliczonych na etat. Natomiast w powyższym zestawieniu podano miąższość łączną.

4. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, wraz z mapami przeglądowymi.

4.1. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu.

Podczas prac terenowych zarejestrowano wszelkie elementy dotyczące ochrony lasu. Tematyka ta została częściowo omówiona w analizie ubiegłego okresu. Realizując zadania w tym zakresie Nadleśnictwo powinno stosować się do przepisów zawartych w aktualnej „Instrukcji ochrony lasu”, i do innych obowiązujących zarządzeń.

W obecnym 10- leciu działania Nadleśnictwa będą polegały na profilaktyce i walce ze szkodnikami i chorobami występującymi w lasach, a w szczególności będą zmierzały do:

1) Niedopuszczania do szkód ze strony szkodników pierwotnych poprzez:

- prawidłową ocenę zagrożenia;
- prowadzenie ciągłego monitorowania stanu lasu;
- dokonywanie okresowych ocen zagrożenia.

2) Ograniczenia zagrożenia ze strony szkodników wtórnych poprzez:

- właściwe prognozowanie zagrożenia przy użyciu pułapek klasycznych i feromonowych;
- ciągle monitorowanie stanu sanitarnego lasu;
- kompleksowe ograniczanie liczebności szkodników przy użyciu pułapek klasycznych i feromonowych, wyznaczanie i usuwanie drzew zasiedlonych oraz właściwą rotację drewna;
- dążenie do zwiększenia naturalnej odporności drzewostanów poprzez popieranie pożytecznej fauny, zakładanie w pierwotnych ogniskach gradacyjnych oraz w drzewostanach na gruntach porolnych remiz oraz powierzchni metody ogniskowo - kompleksowej ochrony lasu.

3) Profilaktycznego badania zapędrczenia gleby z uwagi na możliwość zagrożenia ze strony szkodników glebowych na gruntach porolnych. Zwalczanie tych szkodników należy prowadzić przy przewadze metod chemicznych, należy przy tym dążyć do ograniczenia ich ilości poprzez zwalczanie imago. Zalesienia prowadzi dopiero po ograniczeniu liczebności pędraków do stanu umożliwiającego wyprowadzenia uprawy.

4) Kompleksowej ochrony upraw przed szeliniakiem sosnowcem i innymi ryjkowcami poprzez przelegiwania zrębów oraz stosowanie w zdecydowanej większości sprawdzonych metod mechanicznych i biologicznych (pułapki klasyczne, dołki chwytne, rowki izolacyjne, pułapki feromonowe i inne).

5) Ograniczania szkód powodowanych przez choroby grzybowe poprzez:

- utrzymywanie w należyтым stanie sanitarnym drzewostanów opanowanych przez grzyby korzeniowe;
- zabezpieczanie biopreparatami pniaków po ściętych drzewach w drzewostanach zagrożonych przez grzyby korzeniowe;
- wprowadzanie gatunków liściastych w powstałe luki;
- wycinanie porażonych drzewek (nie wyrywanie) w uprawach i młodnikach sosnowych porażonych opieńką i traktowanie miejsca po wycięciu preparatami biologicznymi;
- zabezpieczanie w szkółkach sadzonek sosny przed grzybami pasożytniczymi;
- ponowne odnawianie powierzchni pożarzysk, które winno nastąpić po wcześniejszym rozpoznaniu zagrożenia ze strony grzyba *Rhizinia inflata*, w terminie przewidzianym w Ustawie o lasach.

6) Utrzymanie niskiego poziomu szkód od zwierzyny płowej poprzez:

- bieżącą ocenę natężenia szkód;
- dostosowanie ilości zwierzyny płowej do stanu umożliwiającego osiągnięcie założonych celów hodowli lasu;
- racjonalne zagospodarowanie łowisk z wprowadzeniem wszystkich rodzajów poletek (żerowych i zgryzowych) oraz uproduktywnieniem łąk śródleśnych stanowiących właściwą bazę pokarmową dla jeleniowatych;
- utrudnienie zwierzynie dostępu do młodników poprzez opóźnianie zabiegów CW i CP, stosowanie obrączkowania oraz ogławiania w CP;
- udostępnienie w miesiącach zimowo-wiosennych (w okresie największego zapotrzebowania) drewna do spalowania z cięć pielęgnacyjnych (CP i TW);
- stosowanie w ostateczności środków zabezpieczających uprawy i młodniki adekwatnych do zagrożeń (grodzenia, zabezpieczenie mechaniczne i chemiczne), pozwalających osiągnąć wysoki efekt hodowlano - ochronny.

7) Uniknięcia szkód wywołanych niedoborem wody, poprzez prowadzenie najwcześniej odnowień na najsłabszych siedliskach

8) Zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych poprzez:

- ograniczenie zabiegów chemicznych do sytuacji koniecznych wykorzystując wysoko selektywne preparaty i nowoczesne techniki aplikacji;
- wykorzystanie w walce ze szkodnikami naturalnego oporu środowiska;
- preferowanie odnowień naturalnych;
- zwiększenie odporności lasu na działanie czynników chorobotwórczych poprzez terminowe i prawidłowe wykonywanie niezbędnych zabiegów hodowlanych oraz wykonywanie prac w pozyskaniu, zrywce i transporcie w sposób ograniczający uszkodzenia drzew pozostających na gruncie.

Monitorowania stanu lasu.

Stałe Powierzchnie Obserwacyjne I Rzędu (Monitoringu Biologicznego) funkcjonujące dawniej zostały zlikwidowane i zastąpione nowymi. Stałe powierzchnie obserwacyjne monitoringu lasu zintegrowane z wielkoobszarową inwentaryzacją stanu lasu (WISL) są zakładane w sieci 8 x 8km, z czego powierzchnie znajdujące się w sieci 16 x 16 km będą stanowiły integralną część ogólnoeuropejskiego systemu. Powierzchnie są lokalizowane w traktach wyznaczonych na potrzeby wielkoobszarowej inwentaryzacji.

Powierzchnie są zakładane niezależnie od form własności lasu, podziału administracyjnego, podziału przyrodniczo-leśnego, zróżnicowania siedliskowego i wiekowego. Sieć powierzchni wielkoobszarowej inwentaryzacji, stanowiąca bazę dla systemu powierzchni krajowego monitoringu lasu powstała w oparciu o układ powierzchni, ICP Forests - europejskiej sieci powierzchni.

W celu wzmocnienia odporności drzewostanów na różnego rodzaju zagrożenia, Nadleśnictwo w minionym okresie zakładało na uprawach ogniska biocenotyczne, remizy, wywieszało budki lęgowe, wykładało zimą karmę dla ptaków i budowało zbiorniki „małej retencji”. Obecnie działania te będą kontynuowane.

Na podstawie obserwacji terenowej i analizy wszelkich materiałów należy stwierdzić, że stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów systematycznie się poprawia. Z dziesięciolecia na dziesięciolecie spada poziom szkód wyrządzonych przez czynniki natury zarówno biotycznej jak i abiotycznej. Stosowane coraz powszechniej i coraz lepsze, skuteczniejsze metody profilaktyczne pozwalają w porę wykryć nadchodzące zagrożenie, zlikwidować je w zarodku, zanim w drzewostanach powstaną poważniejsze szkody, a ponadto w wielu przypadkach pozwoliły uniknąć stosowania środków chemicznych.

Dla Nadleśnictwa zostanie sporządzona mapa przeglądowa ochrony lasu, zgodnie z instrukcją u. l. § 102.

Drzewostany na gruntach porolnych

W Nadleśnictwie Dobrzany występują drzewostany na gruntach porolnych na łącznej powierzchni 7718,51 ha co stanowi 42,0% drzewostanów ogółem. Zgodnie z instrukcją u. l., na gruntach porolnych nie zaliczono drzewostanów do niezgodnych z siedliskiem. W drzewostanach na gruntach porolnych w odpowiednim wieku i na siedliskach rokujących udatność zaplanowano odnowienia drugiego piętra. Poniżej zamieszcza się zestawienie drzewostanów na gruntach porolnych według typów siedliskowych lasu i gatunków panujących.

Tab. 66. Zestawienie drzewostanów na gruntach porolnych według TSL i gatunków panujących.

Gatunek	Bśw	BMśw	BMw	LMśw	LMw	LMb	Lśw	Lw	OI	OIJ	Razem
So	1,33	1833,17	1,11	1731,07	17,78		119,26	1,43	0,54		3705,69
Soc		0,88									0,88
Md		68,22		227,35			101,21	0,90			397,68
Św		23,61	0,64	282,17	7,06		172,39	1,90			487,77
Dg				5,54							5,54
Bk		11,83		246,56			161,01			0,86	420,26
Dbs		56,07		209,66	17,82		289,77	1,07			574,39
Dbc		1,71		53,06			23,67	1,84			80,28
Dbc				2,85							2,85
Jw				18,53			2,20	4,45			25,18
Js							1,93		0,93		2,86
Brz		138,35	13,24	769,75	92,03	5,24	373,78	13,83	2,59	0,40	1409,21
AK		0,73		1,21							1,94
OI		2,60		58,88	70,82	3,07	41,23	71,31	262,47	74,06	584,44
Os				11,53	3,53		2,77				17,83
Tp		0,73		0,98							1,71
Razem	1,33	2137,90	14,99	3619,14	209,04	8,31	1289,22	96,73	266,53	75,32	7718,51

Wykaz drzewostanów porolnych przedstawiono w rozdziale VIII Elaboratu (Załączniki).

4.2. Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Poniższy plan ochrony przeciwpożarowej lasu stanowi część Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Dobrzany sporządzonego na lata 2011 - 2020 na podstawie inwentaryzacji lasu przeprowadzonej w 2010 r.

Opracowany został zgodnie z „Instrukcją ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych”, wytycznymi Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej z maja 1996 r., rozporządzeniem Ministra Środowiska z 22 marca 2006 r.(Dz.U.2006 Nr 58 poz.405) wraz ze zmianami rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 9 lipca 2010 r.(Dz.U.2010 Nr 137 poz.923) w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r.(Dz.U.2010 Nr 109 poz.719) w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

Szczegółowe dane dotyczące ochrony przeciwpożarowej lasu uwidocznione są na mapach przeglądowych 1:25 000 oraz na mapie sytuacyjnej 1:50 000.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Dobrzany w zakresie ochrony przeciwpożarowej został uzgodniony i uznany za sporządzony prawidłowo notatką służbową spisaną w siedzibie nadleśnictwa w dniu 24marca 2011 roku przez przedstawicieli:

1. Kom. Pow. PSP w Stargardzie Szczecińskim
2. Kom. Pow. PSP w Choszcznie
3. RDLP Szczecin
4. Nadleśnictwa Dobrzany
5. BUL i GL O/Gorzów Wlkp.

Uzgodniono z Zachodniopomorskim Komendantem Wojewódzkim PSP w Szczecinie.
dnia

I. Ocena potencjalnego zagrożenia pożarowego lasu

Czynniki mogące być przyczyną powstania pożaru związane są z:

1. rozmieszczeniem zakładów przemysłowych i osad ludzkich oraz pól uprawnych;
2. siecią dróg komunikacyjnych ze stale zwiększającym się ruchem pojazdów;
3. intensywną penetracją obszarów leśnych w celu zbiorów runa leśnego;
4. istniejącymi obiektami wypoczynkowo-rekreacyjnymi.

Czynniki utrudniające rozprzestrzenianie się ognia:

1. bardzo duży udział siedlisk lasowych, na których rosną drzewostany liściaste,
2. sieć naturalnych zapór w postaci jezior, cieków, bagien i olsów.

Lasy Nadleśnictwa Dobrzany składają się z bardzo dużej ilości kompleksów leśnych, z których większość jest dostępna dla jednostek straży pożarnej dzięki gęstej sieci dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej. Miejsca postoju i biwakowania zlokalizowane są w drzewostanach liściastych lub w starodrzewach iglastych z podszyciem liściastym odpornym na rozprzestrzenianie się ognia. Ponadto są one zabezpieczone zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Wzmożony ruch kołowy odbywa się tylko na kilku trasach. Przy drogach publicznych i liniach kolejowych Nadleśnictwo utrzymuje pasy pożarowe zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.

Potencjalne zagrożenie pożarowe stanowią także linie kolejowe relacji Gdańsk-Stargard Szczeciński, Piła -Ulikowo (linia jednotorowa) przebiegające na znacznym obszarze lasów.

Ocena potencjalnego zagrożenia pożarowego przeprowadzona zostanie wg następujących punktów:

1. Warunki przyrodniczo-leśne.
2. Procentowy udział siedlisk, klas wieku, gatunków panujących.
3. Sytuacja pożarowa w ubiegłym okresie.
4. Określenie kategorii zagrożenia pożarowego.
5. Ocena sezonowości występującego zagrożenia pożarowego.
6. Zagrożenie pożarowe ze strony obiektów istniejących.

1. Warunki przyrodniczo-leśne.

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną Polski lasy Nadleśnictwa Dobrzany leżą w I Krainie Bałtyckiej, w Dzielnicy Niziny Szczecińskiej (I.2), Mezoregionie - Równin Szczecińskich (2b), Dzielnicy Pojezierza Wałecko-Myśliborskiego (I.3), Mezoregionie Pojezierzy Myśliborsko-Choszczeńskiego (3.a), Mezoregionie Równiny Drawskiej (3.d), Dzielnicy Pobrzeża Słowińskiego (I.4), Mezoregionie Równiny Słupskiej (4.a).

Stosunki wodne nadleśnictwa w głównej mierze kształtują dorzecza rzek Odry wraz z dorzeczami rzek wchodzących do morza Bałtyckiego (dorzecze rzeki Regi). Ważną rolę w gospodarce wodnej terenu spełniają liczne jeziora, (jez. Błotno, jez. Chociwel, jez. Ińsko, jez. Kamienny Most, jez. Krzemień, jez. Linówko, jez. Marinowskie, jez. Okole, jez. Sierakowo, jez. Szadzko, jez. Wapnickie, jez. Wiechowskie, jez. Wisola, jez. Woświn) kanały, rowy, bagna i torfowiska (które regulująco a zarazem hamująco wpływają na odpływ wód powierzchniowych zlewni).

Przez lasy nadleśnictwa przebiegają liczne drogi przelotowe (krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne), gęsta sieć dróg lokalnych oraz linie kolejowe.

Lasy Nadleśnictwa Dobrzany bezpośrednio graniczą z lasami Nadleśnictwa Drawsko Pomorskie (RDLP Szczecinek) natomiast w ramach zasięgu terytorialnego z Nadleśnictwami: Drawno, Choszczno, Kliniska, Nowogard, Łobez.

2. Procentowy udział siedlisk, klas wieku i gatunków panujących.

a. Siedliska

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia zalesiona i nie zalesiona (ha)	%
Bśw	3,24	-
Bb	9,20	-
BMśw	3591,38	19,3
BMw	82,52	0,5
BMb	43,74	0,2
LMśw	5981,15	32,2
LMw	702,86	3,8
LMb	118,80	0,6

Lśw	5657,65	30,5
Lw	497,47	2,7
OI	1289,57	6,9
OIJ	530,57	2,9
Lł	61,38	0,4
Razem	18569,53	100,0

Procentowy udział Bśw i BMśw wynosi 19,3 %.

b. Klasy wieku

Klasy wieku	Powierzchnia (ha)	%
pow. nie zalesiona	195,92	1,1
I + II	6951,26	37,4
III	5225,43	28,1
IV i starsze, KO, KDO	6196,92	33,4
Razem	18569,53	100,0

Procentowy udział I i II klasy wieku wynosi 37,4 %.

c. Gatunki panujące

Gatunki panujące	Powierzchnia (ha)	%
So	6452,17	34,7
Md	749,17	4,0
Św	1183,08	6,4
Dg	51,00	0,3
Razem iglaste	8435,42	45,4

Bk	2939,99	15,8
Db	1828,13	9,8
Jw	52,52	0,3
Jś	107,60	0,6
Gb, Wz, Ak	19,49	0,1
Brz	2571,89	13,9
OI,Olsz	2548,38	13,8
Oś	40,27	0,2
Tp,Lp	25,84	0,1
Razem liściaste	10134,11	54,6
Ogółem	18569,53	100,0

Udział powierzchni zajmowanej przez gatunki iglaste wynosi 45,4 %.

d. Pokrywa gleby

Stan pokrywy jest uzależniony od żyzności siedlisk i dostępu światła do dna lasu. Największe zagrożenie pożarowe stwarzają pokrywy silnie zadarnione i zdziczałe, z dużym udziałem wysokich traw, które w okresach wczesnej wiosny i długotrwałych letnich suszy stanowią łatwopalny materiał, wytwarzający podczas spalania dość wysoką temperaturę.

Lp	Rodzaj pokrywy	Powierzchnia leśna w ha	%
1	naga	9,20	0,05
2	ściółka	2812,14	15,15
3	zielna	951,64	5,13
4	mszysta-kobiercowa	90,05	0,48
5	mszysta-czernicowa	25,46	0,14
6	zadarniona	11805,53	63,59
7	silnie zadarniona	2716,87	14,64
8	silnie zachwaszczona	151,66	0,82
Razem		18562,55	100,00

3. Sytuacja pożarowa w ubiegłym okresie.

W minionym dziesięcioleciu [2001-2010] w Nadleśnictwie Dobrzany powstało 25 pożarów na łącznej powierzchni 9,60 ha.

W poszczególnych latach przedstawia się to następująco:

Rok	Liczba pożarów	Powierzchnia (ha)
2001	1	0,02
2002	2	0,13
2003	5	6,16
2004	2	0,09
2005	-	-
2006	2	0,30
2007	-	-
2008	6	1,34

Rok	Liczba pożarów	Powierzchnia (ha)
2009	2	0,30
2010	5	1,26
Razem	25	9,60

4.Określenie kategorii zagrożenia pożarowego.

Zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dnia 22 marca 2006r. (Dz.U.2006 Nr 58 poz.405) wraz ze zmianami Rozporządzenie MŚ z dnia 9 lipca 2010 r. (Dz.U.2010 Nr 137 poz.923) w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia pożarowego lasów kategorii zagrożenia pożarowego lasów ustala się na podstawie sumy punktów odpowiadających:

- 1) średniej rocznej liczbie pożarów lasu w latach 2001-2010 przypadających na 10 km² powierzchni leśnej (*Pp*) zgodnie z wykazem nadleśnictwa wynosi 0,135
- 2) udziałowi procentowemu powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego i lasu łęgowego (*Pd*) wynosi 20,13%
- 3) średniej wilgotności powietrza (pomiar z wysokości 0,5m) i procentowego udziału dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godzinie 9⁰⁰ (*Pk*)
- 4) średniej liczbie mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej (*Pa*)

Obliczeń dokonano wg wzoru:

Ad1) liczbę punktów odpowiadającą średniej rocznej liczbie pożarów lasu wylicza się według wzoru:

$$Pp=12,5\log(11,2Gp+0,725)+1,5$$

gdzie:

Gp - oznacza średnią liczbę pożarów lasu w okresie ostatnich 10lat

$$Pp= 5,87$$

Liczba punktów 6.

Ad2) liczbę punktów odpowiadającą udziałowi procentowemu powierzchni drzewostanów na siedliskach Bs, Bś, BMśw, Bw, BMw, Lł, wylicza się według wzoru:

$$Pd=0, 1Us$$

gdzie:

Us - oznacza sumę udziałów procentowych powierzchni rosnących na wyżej wymienionych siedliskach 20,12%

$$Pd=2,12$$

Liczba punktów 2.

Ad3) liczę punktów odpowiadającą średniej wilgotności względnej powietrza i procentowy udział dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godz. 9⁰⁰ wyliczamy ze wzoru:

$$Pk = 0,221Uds - 0,59Wp + 45,1$$

$$Wp=81,91\%$$

$$Uds=29,03$$

gdzie:

Wp- oznacza średnią wilgotność względną powietrza o godz. 9⁰⁰

Uds- oznacza udział procentowy dni z wilgotnością ściółki o godz. 9⁰⁰ mniejszą od 15%

$$Pk= 5,9$$

Dane pochodzą z punktu prognostycznego z Nadleśnictwa Głusko za lata 2008-2010, ze względu na niekompletność danych z lat 2006, 2007 dane te nie są brane pod uwagę.

Liczba punktów 6.

Ad4) Liczbę punktów odpowiadającą średniej liczbie mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej wyliczamy według wzoru:

$$Pa= 2,46\log(0,0461Gz)+5,16$$

gdzie:

Gz- oznacza średnią liczbę mieszkańców przypadających na 0,01km² powierzchni leśnej 3,9 (*Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego 2009. Urząd Statystyczny Szczecin*).

$$Pa=3,3$$

Liczba punktów 3.

Nadleśnictwo Dobrzany otrzymało łącznie 17 punktów, co zgodnie z w/w Rozporządzeniem zostaje zakwalifikowane do II kategorii zagrożenia pożarowego.

5. Ocena sezonowości zagrożenia pożarowego.

Zasadnicze zagrożenie pożarowe lasu występuje od przedwiośnia (marzec) do września. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 15 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 22 lutego 2008 r. Nadleśnictwo Dobrzany zaliczono do 3 strefy prognostycznej.

Podział obszarów leśnych na strefy dokonywany jest przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych na wniosek Instytutu Badawczego Leśnictwa. Jako kryteria tego podziału służą kategorie zagrożenia pożarowego obszarów leśnych, występowanie dużych zwartych kompleksów leśnych, przynależność do określanych dzielnic przyrodniczo-leśnych Polski, jednorodność pod względem klimatycznym, warunki siedliskowo-drzewostanowe, częstotliwość i wielkość pożarów lasu, łączność radiotelefoniczna na obszarze strefy, podział administracyjny Lasów Państwowych oraz występowanie dużych aglomeracji miejskich, rejonów przemysłowych, obszarów o dużym nasileniu ruchu turystycznego. Za podstawową jednostkę organizacyjną przyjęto obszar nadleśnictwa.

Stopień zapalności dna lasu zależy od składu runa, wilgotności nagromadzonej leżaniny i ściółki oraz rozkładu pogody w roku (głównie opadów atmosferycznych). Pierwszy okres zwiększonej palności przypada na wczesną wiosnę, kiedy to po zejściu pokrywy śnieżnej występują duże ilości wysuszonych traw, krzewinek, opadłe listowie. Drugi okres zwiększonej palności występuje w czasie długotrwałej suszy letniej. Faktyczny okres zagrożenia pożarowego występuje od momentu uzyskania przez ściółkę, a szczególnie suche trawy wilgotności mniejszej niż 30% o godz. 9:00 i 13:00. W tych okresach wzmożona penetracja lasu dodatkowo zwiększa ryzyko powstania pożaru.

Pomiar siły i kierunku wiatru, temperatury powietrza oraz opadu atmosferycznego dokonywany jest przy siedzibie Nadleśnictwa Dobrzany. Informacja o stopniu zagrożenia pożarowego na godz. 9:00 i 13:00 uzyskiwana jest z punktu prognostycznego w Nadleśnictwie Głusko.

Miesiąc	Liczba dni w stopniu zagrożenia godz. 9 ⁰⁰				Liczba dni w stopniu zagrożenia godz. 13 ⁰⁰				Przeciętny stopień zagrożenia
	0	I	II	III	0	I	II	III	
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11
kwiecień	5,4	7,4	7,8	9,4	6,8	3,6	8,2	11,4	1,8
maj	3,2	10,0	9,4	8,4	8,8	4,2	7,0	11,0	1,7
czerwiec	3,4	6,2	11,2	9,2	5,6	7,2	8,4	8,8	1,8
lipiec	4,4	9,8	8,0	8,8	7,0	6,4	9,0	8,6	1,7
sierpień	9,6	11,6	8,4	1,4	9,2	8,0	9,6	4,2	1,2
wrzesień	18,6	7,6	3,2	0,6	8,4	7,2	11,0	3,4	0,9
Razem	44,6	52,6	48,0	37,8	45,8	36,6	53,2	47,4	1,5
%	24,4	28,7	26,2	20,7	25,0	20,0	29,1	25,9	x

6. Zagrożenie pożarowe ze strony obiektów istniejących.

Na terenie nadleśnictwa występuje zagrożenie pożarowe ze strony następujących obiektów:

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja
1	miejsce biwakowania	Błotno 681 a
2	miejsce biwakowania	Kozia Góra 486 a
3	miejsce postoju	Marianowo 297 s
4	miejsce postoju	Kielno 472 f
5	miejsce postoju	Pężino 335 a
6	miejsce postoju	Suchań 711 d
7	ścieżka przyrodnicza	Błotno 681 h-m
8	ścieżka przyrodnicza	Karkowo 193 i-203 a

II. Jednostki straży pożarnych

Teren Nadleśnictwa Dobrzany znajduje się w obszarze działań następujących jednostek.

a. Podległych Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie Szczecińskim:

- JRG Stargard Szczeciński
- OSP Stara Dąbrowa- KSRG
- OSP Parlino- KSRG
- OSP Marianowo- KSRG
- OSP Sulino
- OSP Dzwonowo
- OSP Chociwel- KSRG
- OSP Długie
- OSP Lisowo
- OSP Dobrzany- KSRG
- OSP Ognica
- OSP Ińsko- KSRG
- OSP Suchań- KSRG
- OSP Wapnica
- OSP Pężino
- OSP Barzkowice
- OSP Nowa Dąbrowa
- OSP Bród
- OSP Kania
- OSP Błotno
- OSP Brudzewice

b. Podległych Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Choszczynie:

- JRG Choszczno
- OSP Recz – KSRG

- c. Podległych Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Łobzie:
 - OSP Tucze
- d. Podległych Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie:
 - OSP Nastazin

III. Analiza przypuszczalnego okresu swobodnego rozwoju pożaru.

Na okres swobodnego rozwoju wpływ mają następujące czynniki:

- a) czas, jaki upłynął od jego powstania do zauważenia. Z analizy systemu obserwacyjnego wynika, że pożar powinien być dostrzeżony w czasie nie dłuższym niż 12min;
- b) czas powiadomienia przez punkt alarmowo-dyspozycyjny (PAD) – **1 min**;
- c) czas od otrzymania meldunku do wyjazdu wozów bojowych
 - dla JRG PSP – **1 min**
 - dla OSP w Krajowym Systemie Ratowniczo Gaśniczym- **5 min**, pozostałe do około **10min**.
- d) czas dojazdu wozów bojowych na miejsce pożaru przy przeciętnej odległości 10 km i przeciętnej prędkości 40km/h wynosi **16 min**.

Przypuszczalny okres swobodnego rozwoju pożaru wynosi ok. **39 min**.

IV. Zabezpieczenie przeciwpożarowe

1. Pasy przeciwpożarowe;
2. Obserwacja;
3. Łączność radiowo-telefoniczna;
4. Przeciwpożarowe zaopatrzenie w wodę;
5. Dojazdy pożarowe;
6. Zaplecze przeciwpożarowe nadleśnictwa.

1. Pasy przeciwpożarowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 22 marca 2006 r. (Dz.U.2006 Nr 58 poz.405) wraz ze zmianami Rozporządzenie MŚ z dnia 9 lipca 2010 r. (Dz.U.2010 Nr

137 poz. 923) w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia pożarowego lasów Nadleśnictwo Dobrzany będzie utrzymywało następujące pasy przeciwpożarowe:

1. **pasy p-poż typu A** oddzielający las od dróg publicznych, dróg dojazdowych niebędących drogami publicznymi do zakładu przemysłowego lub magazynowego i użyteczności publicznej pas gruntu o szerokości 30m, przyległym do granicy pasa drogowego albo obiektu, pozbawiony martwych drzew, leżących gałęzi i nieokrzęsanych ściętych lub powalonych drzew;

2. **pasy p-poż typu B** oddzielający las od parkingów, zakładów przemysłowych i dróg poligonowych pas gruntu o szerokości 30m, przyległy do granicy obiektów albo drogi, spełniający wymogi, o których mowa w pkt 1, z tym że w odległości od 2 do 5m od granicy obiektu albo drogi zakłada się bruzdę o szerokości 2m oczyszczoną do warstwy mineralnej; bruzdę może stanowić inna powierzchnia pozbawiona materiałów palnych. Na terenie Nadleśnictwa Dobrzany pasy typu B nie występują.

3. **pasy p-poż typu D** rozdzielający duże zwarte obszary leśne pas gruntu o szerokości od 30 do 100m, spełniający wymogi, o których mowa w pkt 1, z bruzdą o szerokości od 3 do 30m oczyszczoną do warstwy mineralnej; pasy rozdzielające zwarte obszary leśne zakłada się wzdłuż wytypowanych dróg, umożliwiających prowadzenie działań ratowniczych, a drzewostany na tym pasie muszą mieć udział ponad 50% gatunków liściastych. Na obszarze Nadleśnictwa Dobrzany pasy typu D nie występują.

4. **pasy p-poż typu BK** Pasy przeciwpożarowe w sąsiedztwie linii kolejowej, na której prowadzony jest ruch, powinny być urządzone jako dwa równoległe do linii kolejowej pasy terenu, o szerokości co najmniej 2m, odległe od siebie od 10m do 15m i połączone ze sobą co 25m do 50m tej samej szerokości pasami poprzecznymi. Pierwszy pas terenu powinien być urządzony w odległości od 2m do 5m od dolnej krawędzi nasypu lub górnej krawędzi przekopu linii kolejowej, a w razie występowania rowów bocznych-od zewnętrznej krawędzi tych rowów.

W nadleśnictwie pasy te utrzymywane są wzdłuż traktacji kolejowej Gdańsk – Stargard Szczeciński na długości ok. 12,45km Piła – Ulikowo na długości 11,85 km.

2. Obserwacja.

System naziemnej obserwacji terenu w Nadleśnictwie oparty jest na punktach obserwacyjnych telewizji przemysłowej. Cały obszar Nadleśnictwa monitorowany jest przez kamerę znajdującą się na terenie siedziby Nadleśnictwa Dobrzany oddz. 102 r oraz kamery współpracujące, znajdujące się na terenach sąsiednich nadleśnictw.

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj	Współrzędne
1	N-ctwo Dobrzany 102l	wieża TV	53°28'18.25"N 15°21'52.97"E
2	N-ctwo Choszczno 140n	dostrzegalnia	53°11'37.01"N 15°24'51.89"E
3	N-ctwo Łobez 139m	dostrzegalnia	53°34'10.20"N 15°40'19.90"E
4	N-ctwo Drawno 136l	dostrzegalnia	53°13'55.23"N 15°45'02.44"E
5	N-ctwo Drawsko 138	wieża TV	53°27'11.92"N 15°41'48.93"E

3. Łączność radiowo-telefoniczna.

Na terenie Nadleśnictwa Dobrzany znajdują się dwie radiostacje bazowe zlokalizowane w siedzibie Nadleśnictwa, oraz w punkcie alarmowo obserwacyjnym przy wieży telewizyjnej w Chociwlu.

W radiotelefony przewoźne wyposażone są samochody służbowe. Ponadto telefoniczne punkty alarmowania znajdują się we wszystkich leśniczówkach. Leśniczowie są wyposażeni w radiotelefony przewoźne lub nasobne. Dodatkowo pracownicy Służby Leśnej posiadają telefony komórkowe służbowe.

4. Przeciwpożarowe zabezpieczenie w wodę.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę nadleśnictwo zobowiązane jest do utrzymania odpowiedniej ilości punktów czerpania wody i dojazdów do tych punktów.

Sieć istniejących punktów czerpania wody spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 r. odnośnie przeciwpożarowego zabezpieczenia w wodę.

a) wykaz punktów czerpania wody na gruntach LP

Nr punktu	Lokalizacja	Rodzaj zbiornika	Możliwość poboru wody
1	Lublino 12a	jez. Woświn	bezpośrednio
2	Chociwel 78b	most na strumieniu	bezpośrednio
3	Lublino 124i	jez. Czarne	bezpośrednio
4	Kania 174b	most na strumieniu	bezpośrednio
5	Pężino 345c	zbiornik sztuczny	bezpośrednio
6	Kozia Góra 486b	jez. Okole	bezpośrednio
7	Błotno 615j	most na strumieniu	bezpośrednio
8	Błotno 681a	jez. Sierakowskie	bezpośrednio
Projektowany punkt czerpania wody			
	308A	rzeka Krępa	bezpośrednio

b) wykaz punktów czerpania wody pod innym zarządem (na gruntach obcych)

Nr punktu	Lokalizacja	Rodzaj zbiornika	Możliwość poboru wody
1	Chociwel	Jez. Chociwel	bezpośrednio
2	Przy oddz. 202	Most na rzece Krąpiel	bezpośrednio
3	Wiechowo	Most na rzece Krępa	bezpośrednio
4	Przy oddz. 504	Jez. Krzemień	bezpośrednio
5	Błotno	Jez. Błotno	bezpośrednio
6	Suchań	Zbiornik sztuczny	bezpośrednio
7	Przy oddz. 710	Most na rzece Ina	bezpośrednio
8	Przy oddz. 383	Most na rzece Pężinka	bezpośrednio

c) dodatkowym źródłem zaopatrzenia w wodę mogą być hydranty zlokalizowane w miejscowościach:

Barzkowice, Biała, Błotno, Bytowo, Bobrowniki, Bród, Brudzewice, Chlebówko, Czarnkowo, Czertyń, Chociwel, Ciemnik, Długie, Dobrzany, Dzwonowo, Ińsko, Kamienny Most, Kania, Karkowo, Kępno, Kozy, Krąpiel, Krzemień, Krzywiec, Lublino, Linówko, Lisowo, Lutkowo, Mosino, Marianowo, Odargowo, Ognica, Oświno, Pężino, Stara Dąbrowa, Starzyce, Suchań, Sulino, Szadzko, Ścienne, Trąbki, Wapnica, Wieleń.

6. Dojazdy pożarowe.

Główną sieć dojazdów pożarowych stanowi sieć dróg publicznych. Drogi publiczne utwardzone na mapach oznaczono kolorem bordowym, publiczne gruntowe kolorem jasno brązowym. Dojazdy pożarowe w zarządzie (utrzymaniu) nadleśnictwa naniesiono na mapę przeglądową oraz oznaczono stosownym numerem oraz kolorem czerwonym.

Sieć dojazdów pożarowych do terenów leśnych i do punktów czerpania wody są zgodne z obowiązującym stanem prawnym.

Wykaz dojazdów pożarowych.

Nr drogi	Rodzaj nawierzchni	Długość [km]	Lokalizacja
1	gruntowa	0,5	oddz.11 do punktu czerpania wody
2	gruntowa	1,0	oddz.143
3	gruntowa	4,0	oddz.156-152,161,165
4	gruntowa utwardzona	5,2	oddz.158,163,169-171,174-175,180-182
5	gruntowa	4,5	oddz.50-47,77-80
6	gruntowa	3,0	oddz.86,56-53,82-81
7	gruntowa	0,8	oddz.73-76
8	płyty jumbo	3,8	oddz.233-232,234-236
9	gruntowa	2,7	oddz. 208-209,213-214
10	gruntowa	2,4	oddz.248-250,257-258
11	gruntowa	8,3	oddz.295-293, 286-285, 279-281,272-275,265,261-262
12	gruntowa	2,5	oddz.338,342,348-347,345
13	gruntowa	1,8	oddz. 350-349
14	gruntowa utwardzona	4,5	oddz.402-403,414,429-433,448-450,471
15	gruntowa	3,2	oddz.420,437-442
15A	gruntowa	0,6	oddz.437-438

Nr drogi	Rodzaj nawierzchni	Długość [km]	Lokalizacja
16	gruntowa	2,8	oddz.475-476,488-490,499-501
17	płyty jumbo	3,3	oddz.485-484,496-493,502,501,503
18	asfalt	8,4	oddz.550,549,554-553,559,565-566,576,589,600,603,658-659
19	gruntowa	1.5	oddz.561-563
20	gruntowa płyty jumbo	1,0	oddz.610,619
21	gruntowa	2,3	oddz.638-637, 636-634
22	gruntowa	0,8	oddz.316,310
23	gruntowa	1,6	oddz.663,665-666
24	gruntowa	1,2	oddz.704-705,712

7. Zaplecze przeciwpożarowe nadleśnictwa.

a. Nadleśnictwo utrzymuje jedną bazę sprzętu (przy siedzibie nadleśnictwa):

Baza sprzętu wyposażona jest w ilości sprzętu zgodnie z podstawą prawną.

b. Korzystanie z samolotów

Nadleśnictwo korzysta z lądowisk zlokalizowanych poza granicami Nadleśnictwa. Dysponowanie samolotami odbywa się przez Regionalny Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny RDLP w Szczecinie.

V. Wytyczne na lata 2011 - 2020 zmierzające do poprawy bezpieczeństwa pożarowego nadleśnictwa.

1. Utrzymywać w stałej sprawności pasy przeciwpożarowe.
2. Utrzymywać w stałej sprawności dojazdy pożarowe, remontując je w pierwszej kolejności.
3. Sprawdzać stan dojazdów pożarowych po stopnieniu śniegów, gwałtownych i obfitych opadach deszczu, po akcjach ratowniczych, po zakończeniu prac wywozowych itp.
4. Oznaczenie punktów czerpania wody i dróg dojazdowych do tych punktów utrzymywać w stałej widoczności.

5. Należy utrzymywać dojazdy pożarowe w sposób umożliwiający bezkolizyjny przejazd pojazdów ratowniczych.
6. W przypadku dużego zagrożenia pewnych fragmentów lasu w wyniku suszy lub innych przyczyn wzmagać patrole, zamykać drogi dojazdowe do tych terenów przez ustawienie znaków zakazu wjazdu lub rogatek.
7. Systematycznie usprawniać organizację systemu łączności.
8. Przeprowadzać szkolenia pracowników i wykonawców prac leśnych w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa pożarowego, szczególnie w czasie prac wykonywanych z użyciem otwartego ognia.
9. Podręczny sprzęt p-poż utrzymywać w stałej sprawności.
10. Propagować na bieżąco zagadnienia ochrony p-poż wśród miejscowej ludności, młodzieży i turystów wykorzystując różne formy informacyjno - propagandowe.
11. W okolicznych szkołach wygłaszać pogadanki o przestrzeganiu zasad bezpieczeństwa pożarowego lasu.
12. Ściśle współpracować z właściwymi terenowymi organami administracji państwowej, takimi jak: Urzędy Powiatowe, Urzędy Miasta i Gminy, Policja, Powiatowe Komendy PSP.
13. Na bieżąco realizować stosowne rozporządzenia oraz zarządzenia Dyrektora RDLP dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego.
14. Dobudowanie punktu czerpania wody.

Opracowała

mgr inż. Dorota Baran

5. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ubocznego użytkowania lasu oraz gospodarki łowieckiej wraz z mapą przeglądową gospodarki łowieckiej.

5.1. Użytkowanie uboczne.

W ramach użytkowania ubocznego Nadleśnictwo będzie pozyskiwało tylko choinki świerkowe w ilości około 200 – 300 szt. rocznie.

Pozyskanie runa leśnego będzie się odbywać na ogólnie przyjętych zasadach.

5.2. Wykorzystanie w produkcji ubocznej gruntów nieleśnych i związanych z gospodarką leśną.

Powierzchnie pod liniami energetycznymi jak i na liniach podziału powierzchniowego użytkowane są czasami jako okresowe pasy zaporowe, nęciska, miejsca dokarmiania zwierzyny. Taki sposób użytkowania w/w powierzchni będzie utrzymywany również w bieżącym 10-leciu, a jego rozmiar i lokalizacja będą uzależnione od zmieniających się potrzeb.

5.3. Gospodarka rolno – łąkowa.

Istniejącą w Nadleśnictwie bazę użytków rolnych przedstawia się w poniższej tabeli:

Tab. 30. Zestawienie użytków rolnych

Kategorie użytkowania	powierzchnia (ha)
Role	163,77
Sady	1,68
Łąki	125,51
Pastwiska	78,51
Grunty rolne zabudowane	3,42
Grunty rolne pod rowami rolnymi	7,38
Razem	380,27

Wszystkie użytki rolne są sklasyfikowane, a klasyfikacja jest wprowadzona do opisów taksacyjnych zgodnie z klasami gruntów wg ewidencji powszechnej.

Zgodnie z decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na bieżące 10-lecie przeznaczono 32,10 ha gruntów rolnych do zalesienia.

Niewielkie powierzchnie gruntów rolnych są użytkowane jako ogrody przydomowe znajdujące się przy osadach, a część z nich jest użytkowana przez koła łowieckie jako poletka łowieckie. Pozostałe grunty rolne w większości są użytkowane przez dzierżawców.

5.4. Gospodarka rybacka.

Gospodarki rybackiej Nadleśnictwo nie prowadzi.

5.5. Gospodarka łowiecka.

Gospodarka łowiecka w Nadleśnictwie Dobrzany jest prowadzona w oparciu o plany zagospodarowania łowieckiego opracowane dla poszczególnych obwodów łowieckich.

Grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa podzielone są na 9 obwodów łowieckich nadzorowanych przez Nadleśnictwo.

Zestawienie i zagospodarowanie obwodów łowieckich oraz stany zwierzyny i jej pozyskanie podaje Nadleśniczy w Dziale II niniejszego elaboratu.

Propozycje dotyczące zagospodarowania obwodów leśnych.

W związku ze zmniejszeniem się rębni zupełnych na korzyść rębni częściowych nastąpi znaczny spadek powierzchni otwartych dobrze nasłonecznionych będących atrakcyjną bazą żerową dla zwierzyny płowej.

Aby zrekompensować utracone powierzchnie nasłonecznione należy:

- właściwie zagospodarować i utrzymywać na odpowiednim poziomie agrotechnicznym wszystkie łąki śródleśne i przyleśne przyjmując, że areał łąk przypadających na jednostkę jeleni winien wynosić 0,50 ha.
- właściwie zagospodarować powierzchnie nadające się pod uprawę poletek żerowych. Ich wielkość nie powinna być mniejsza niż 0,25 ha. Preferować należy ze względów ekonomicznych uprawę mieszanek wieloletnich dostosowując ich skład do lokalnych potrzeb. Przy uprawie mieszanek wieloletnich minimalna powierzchnia poletek nie powinna być mniejsza niż 1 ha. Powinno dążyć się by ogólny areał poletek żerowych w obwodzie łowieckim stanowił 0,5% powierzchni leśnej co daje 5 ha poletek na 1000 ha powierzchni leśnej obwodu. W obwodach, w których istnieje brak odpowiednich powierzchni nadających się pod uprawę mieszanek wieloletnich wśród kompleksów leśnych pamiętać o ich zabezpieczeniu podczas przejmowania gruntów przeznaczonych do zalesienia.
- zakładać poletka zgryzowe (pędowe), które są niezbędne dla jeleniowatych. W pierwszych dwóch latach po założeniu należy takie powierzchnie ogrodzić. W latach następnych konieczne będzie przycinanie nie zgryzionych pędów aby zapobiec zbyt wczesnemu „wyrośnięciu spod pyska”. Zalecanymi gatunkami są wszystkie krzewiaste formy wierzb paszowych, osika, kasztanowiec, bez koralowy, dzika róża, głogi, jarzębina, czeremcha, dzikie drzewa owocowe szczególnie czereśnia dzika, grusza i jabłoń płonka. Wskazane jest by tymi gatunkami obsadzać brzegi łąk. Materiał sadzeniowy powinno zapewnić kołom łowieckim nadleśnictwo.

- terminy wykonywania trzebieży w drzewostanach sosnowych i świerkowych powinny następować w okresie największego zapotrzebowania jeleniowatych na świeżą korę tj. miesiące zimowo-wiosenne. Należy wykładać drzewa do spalowania również na trasach wędrówek jeleniowatych.
- pozostawiać podczas prowadzenia cięć stare dęby i buki w formie drobnych kęp oraz wzdłuż dróg. Tam gdzie jest to możliwe wysadzać te gatunki i kasztanowiec wzdłuż dróg tworząc aleje.
- przez cały okres wiosenno-letni prawidłowo dokarmiać dziki na pasach zaporowych (buchtowiskach). Dokarmianie uzależnić należy od poziomu szkód w uprawach rolnych i w lesie (nasadzenia dębowe i bukowe).
- należy zadbać o odpowiednią ilość dostępnych wodopojów, a w przypadku ich braku zakładać wodopoje sztuczne. W pobliżu należy ustawić kilka lizawek.
- zadbać o należyłą ilość soli w łowisku. Lizawki ustawiać na szlakach wędrówek zwierzyny, w miejscach jej koncentracji oraz w pobliżu wodopojów po kilka sztuk w pobliżu siebie. Zapotrzebowanie roczne 3 kg soli na jednego jelenia, 1,5 - 2 kg dla jednego daniela, 1 do 1,5 kg dla jednej sarny lub 3 lizawki na 10 jeleni. Nie należy lokalizować lizawek w pobliżu upraw i młodników.
Tam gdzie jest to możliwe należy wprowadzać gatunki osłonowe np. świerk.
- należy w ramach szkoleń instruktazowych zapoznawać przedstawicieli kół ze szkodami wyrządzanymi przez zwierzynę w lesie by łatwiej można było podejmować wspólne decyzje w ich ograniczeniu.
- stopniowo odchodzić od typowych metod dokarmiania zwierzyny w paśnikach na korzyść upraw żerowych i zgryzowych udostępnionych przez cały rok.
- lokalizować ambony w miejscach szczególnie zagrożonych przez zwierzynę - szczególnie uprawy leśne.
- we wszystkich działaniach należy kierować się doświadczeniem wynikającym z rozeznania łowiska, stanu zwierzyny, szkód w lesie i na polach oraz wnioskami z prowadzonych badań naukowych.

Dla Nadleśnictwa Dobrzany wykonano mapy przeglądowe gospodarki łowieckiej w skali 1:25 000, zgodnie z § 107 instrukcji u. l., ponadto granice i nr obwodów łowieckich przedstawiono na mapie sytuacyjnej Nadleśnictwa Dobrzany w skali 1:50 000, zgodnie z § 72 instrukcji u. l.

6. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji.

6.1. Potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej.

a) Budowa i remonty dróg

- Budowa dróg leśnych - 2 km rocznie.
- Bieżące remonty dróg leśnych - 10 km rocznie.

b) Budownictwo ogólne i inwestycyjne

- Budowa 3 leśniczówek / Lublino, Pęczino, Kozia Góra /.
- Bieżące remonty 7 leśniczówek / Błotno, Krzemień, Kania, Karkowo, Marianowo, Dobrzany, Kielno /.
- Remont biurowca nadleśnictwa.

c) W zakresie melioracji wodnych

- Bieżące remonty urządzeń melioracyjnych - 10 km rocznie.
- Budowa i bieżące remonty przepustów drogowych.

d) W zakresie zakupu maszyn, urządzeń specjalistycznych i środków transportu:

- Zakup samochodu patrolowo-gaśniczego.

6.2. Wytyczne w zakresie dydaktyki, turystyki i rekreacji.

Celem rekreacyjnego zagospodarowania lasu jest stworzenie możliwości wypoczynku na łonie natury przy możliwie maksymalnym ograniczeniu negatywnych skutków w środowisku naturalnym. Zadania Nadleśnictwa w tym zakresie będą polegały na właściwym ukierunkowaniu ruchu turystycznego poprzez urządzenie i utrzymywanie w nienagannym stanie leśnych obiektów turystycznych. Ilość i wyposażenie obiektów turystycznych będzie dostosowywana do potrzeb, z uwzględnieniem oczekiwań społecznych w tym zakresie oraz zależnie od sytuacji finansowej Nadleśnictwa i możliwości uzyskania środków z zewnątrz w ramach współpracy z organizacjami i instytucjami.

Tab. 31. Lokalizacja obiektów turystycznych

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja
1	miejsce biwakowania	Błotno 681 a
2	miejsce biwakowania	Kozia Góra 486 a
3	miejsce postoju	Marianowo 297 s

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja
4	miejsce postoju	Kielno 472 f
5	miejsce postoju	Pęczino 335 a
6	miejsce postoju	Suchań 711 d
7	ścieżka przyrodnicza	Błotno 681 h-m
8	ścieżka przyrodnicza	Karkowo 193 i-203 a

Przez teren Nadleśnictwa przechodzą szlaki turystyczne piesze i rowerowe.

Szlaki piesze

- czerwony – Szlak Hetmana Stefana Czarnieckiego o przebiegu: Stargard Szcz. – Pęczino – Czarnkowo – Marianowo – Wiechowo – Odargowo – Szadzko – Dobrzany – Bytowo – Recz
- zielony – Szlak Wzniesieniami Moreny Czołowej o przebiegu: Ińsko – Dobrzany – Szadzko – Ognica – Recz
- niebieski – Szlak Błękitny Pojezierza Ińskiego biegnący z Ińska przez tereny zasięgu Nadleśnictwa Łobez i dalej: Sątysz II – Kamienny Most – Chociwel

Szlaki rowerowe

- Ińsko – Ciemnik – Jez. Wisola – Jez. Okole – Kozy – Dobrzany – Długie – Linówko – Ińsko
- Ińsko – g. Głowacz – Dłusko – Ścienne – Ińsko
- Chociwel – Kamienny Most – Sątysz – Dłusko – Cieszyno – Chociwel